

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/31/2020
Identifikačné číslo spisu:	1116896200
Dátum vydania rozhodnutia:	18.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1116896200.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Aleny Šiškovéj, v trestnej veci obvineného T. F. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 18. mája 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného T. F. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. marca 2017, sp. zn. 2To/131/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. F. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 20. júna 2016, sp. zn. 1Tk/1/2016 bol obvinený T. F. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona v spojení s § 140 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

- dňa 15.11.2014 v čase okolo 23:45 hod. pred hostincom zvaným „X.“ nachádzajúcim sa v X. na M. ulici súc pod vplyvom alkoholu po predchádzajúcej slovnej potýčke s poškodeným Q. X. tohto držiac v ruke nôž fyzicky napadol tak, že cca 20 minút po slovnom konflikte s poškodeným odišiel na presne nezistené miesto, pričom po návrate späť pred hostinec držiac v ruke nôž s dĺžkou čepele 190 mm opakovane bodol poškodeného X. do oblasti brušnej dutiny v strede do oblasti krku pod pravé ucho a do oblasti ramena pravej ruky, pričom po tomto z miesta činu odišiel na neznáme miesto, následne 16.11.2014 v čase okolo 00:10 hod. sa dostavil do budovy Obvodného oddelenia Policajného zboru v Senci, kde vo vstupnej hale odhodil predmetný nôž na zem, pričom týmto svojim konaním spôsobil poškodenému Q. X. bodné poranenie pečene s vykrvácaním do dutiny brušnej, bodné poranenia pravej bočnej plochy krku a pravého ramena na jeho bočnej ploche, ktorý týmto poraneniam 16.11.2014 v čase o 06:55 hod. podľahol.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym

stupňom stráženia. Zároveň podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil súd prvého stupňa obvinenému ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku aj povinnosť nahradiť poškodeným UNION zdravotná poisťovňa, a.s. Bratislava, škodu vo výške 6.123,49 Eur a M. X. škodu vo výške 855,89 Eur, pričom poškodenú M. X. odkázal podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku so zvyškom jej nároku na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podala prokurátorka Krajskej prokuratúry Bratislava odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. marca 2017, sp. zn. 2To/131/2016 zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku, podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil obvinenému trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia s tým, že ostatné výroky rozsudku okresného súdu zostali nezmenené.

Proti naposledy označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený T. F. vo svoj prospech, prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Adriána Šandorčina so sídlom v Bratislave, Bukureštská č. 3, dovolanie, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu, namietal porušenie zásady náležitého zistenia skutkového stavu plynúcej z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku, zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 40/1969, R 33/1971, R 14/1964, R 30/1966, R 38 /1970 a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a SR pod číslom V 28/1971. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu plynúcemu z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený doložil, že rozsudok bez náležitého odôvodnenia je nepreskúmateľný a nedostatočná jasnosť dôvodov, na ktorých je rozsudok založený je zásadným porušením práva obvineného na obhajobu, pretože obvinený v takomto prípade nemôže efektívne využiť existujúce opravné prostriedky (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/64/2011). V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, zrušil dovolaním napadnuté rozsudky okresného a krajského súdu, vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol a obvineného ponechal na slobode počas nového konania vedeného proti jeho osobe.

V písomných dôvodoch dovolania podaného priamo obvineným, s ktorým sa obhajca dovolateľa stotožnil a v celom rozsahu naň poukázal, obvinený namietal, že v prejednávanej trestnej veci bol skutok, kladený mu za vinu, pôvodne v uznesení o vznesení obvinenia právne kvalifikovaný ako zločin zabitia podľa 147 ods. 1 Trestného zákona a až následne bol obvinený vyšetrovateľom podľa § 206 ods. 6 Trestného poriadku ešte v prípravnom konaní upozornený na zmenu právnej kvalifikácie skutku, ktorý bol právne posúdený ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. b) Trestného zákona. V súvislosti s touto zmenou obvinený namietal, že síce bol upozornený na zmenu právnej kvalifikácie, avšak bez bližšieho odôvodnenia minimálne, čo do naplnenia zákonných znakov trestného činu a napriek jeho žiadostiam predneseným počas výsluchov nedostal vysvetlenie, ako sa mal dopustiť vraždy a ako mal naplniť zákonné znaky ťažšieho trestného činu. Obvinenému nie sú preto známe skutočnosti odôvodňujúce prekvalifikovanie skutku na obzvlášť závažný zločin vraždy, predovšetkým z pohľadu úmyslu, pričom podľa názoru dovolateľa nebol v prejednávanej trestnej veci produkovaný ani jediný dôkaz svedčiaci o jeho úmysle poškodeného usmrtiť, naopak zo všetkých známych dôkazov vyplýva, že chcel poškodeného po jeho predchádzajúcich intenzívnych verbálnych a fyzických atakoch dosahujúcich mieru terorizovania a presahujúcich únosnú mieru, pichnúť nožom, preto aj sa zrejme snažil nájsť nôž. V tejto súvislosti obvinený namietal, že počas skutku bol pod vplyvom alkoholu, zrejme preto sa uňho uvoľnila hranica vzdoru, pričom poškodený bol fyzicky zdatný, „boxerista“, čo u obvineného vzbudzovalo strach z

prejavenia odporu voči nemu. V dôvodoch podaného dovolania obvinený ďalej poprel úmysel siahnuť poškodenému na život, jeho úmyslom bolo pohroziť mu nanajvýš nejakým ľahším zranením a zamedziť tak ponižujúcemu a obmedzujúcemu správaniu zo strany poškodeného voči obvinenému. Aj keď si dovolateľ smrť poškodeného vyčíta, nemal úmysel ho usmrtiť, pričom v prejednávanej veci, podľa názoru obvineného, ani neexistujú dôkazy svedčiace o jeho úmysle poškodeného usmrtiť, ale rovnako tak neexistujú ani dôkazy preukazujúce, že by konal z osobitného motívu, pomsty, v zmysle § 140 písm. b) Trestného zákona. Zadovžené svedecké výpovede, podľa názoru dovolateľa, vypovedajú len o tom, že chcel poškodeného pichnúť, nie však usmrtiť a ani mu spôsobiť ťažkú ujmu a už vôbec nešlo o pomstu. Záver o konaní obvineného z motívu pomsty nemožno, podľa jeho názoru, vyvodiť z toho, že bol v dôsledku predchádzajúceho konania poškodeného nahnevaný a ponížený. K hodnoteniu dôkazov súdmi nižšieho stupňa (tak okresným, ako aj krajským), obvinený namietal, že voľne hodnotili neexistujúce alebo veľmi pochybné dôkazy a svoje hodnotenie dôkazov postavili len na viere, pritom viera nie je dôkaz. V tejto súvislosti obvinený, s poukazom na právne vety viacerých súdnych rozhodnutí, články Ústavy Slovenskej republiky týkajúce sa princípov právneho štátu, výkladu právnych predpisov, ochrany a garancie ľudských práv a základných slobôd, prezumpcie nevinu, namietal znenie takzvanej skutkovej vety, ktorá sa v priebehu trestného konania nezmenila, pritom podľa jeho názoru neobsahuje akúkoľvek zmienku o povinnom znaku skutkovej podstaty žalovaného trestného činu (úmyselne usmrtiť), ktorý musí byť jednoznačne vyjadrený, čo znamená, že skutková veta neobsahuje vyjadrenie subjektívnej stránky ako obligatórneho znaku úmyselného trestného činu, čím došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku a v dôsledku toho aj k nesprávnemu určeniu vecnej príslušnosti súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku videl obvinený v tom, že počas prípravného konania napriek jeho žiadostiam počas výsluchov, nebol do konania prirátaný tlmočník z jazyka slovenského do jazyka chorvátskeho, pretože obvinený síce rozumie hovorovej reči v slovenskom jazyku, nerozumie ale odborným termínom a ich význam si nevykladal vždy správne. V dôvodoch podaného dovolania obvinený ešte tvrdil, že pri jeho prvom výsluchu, v deň vznesenia obvinenia, nemal možnosť a ani primeraný čas na prípravu svojej obhajoby, pričom obvinenie mu bolo vznesené v jazyku, ktorému nerozumie v rozsahu potrebnom pre trestné konanie. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil v úvode označené rozsudky okresného, ako aj krajského súdu, vec vrátil do prípravného konania a nevzal ho do väzby.

Podané dovolanie obvinený doplnil podaním z 29. júla 2020, v ktorom namietal naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda zásadné porušenie práva na obhajobu tým, že vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody neexistuje žiadna možnosť získať právne predpisy zo Zbierky zákonov, tvrdil, že knižnica, ktorú mal k dispozícii, neobsahuje žiadnu literatúru, publikáciu, nanajvýš staré neaktuálne zákony v nedostatočnom množstve a poškodené s vytrhaným a počmáranými stranami, možnosť využiť počítač s prístupom na internet je prakticky neexistujúca, keďže 1 počítač slúži 800 osobám, v skutočnosti má reálnu možnosť využiť počítač s pripojením na internet raz za mesiac, čo je okrem poradovníka závislé aj od ochoty a možností službukonajúceho referenta, na dobu maximálne 1 hodiny a bez možnosti si predpisy vytlačiť. V tejto súvislosti ešte namietal, že slovenskému jazyku nerozumie, pritom je vylúčená možnosť mať k dispozícii právne predpisy Slovenskej republiky v chorvátskom jazyku. Na podporu svojej argumentácie obvinený poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ross proti Spojenému kráľovstvu z 11. decembra 1986 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 256/2003 z 29. septembra 2004.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Krajskej prokuratúry Bratislava (ďalej tiež „prokurátorka“), ktorá uviedla, že dovolanie obvineného považuje za nedôvodné a naopak napadnuté rozsudky okresného a krajského súdu za vecne správne a v súlade so zákonom. Vyjadrila názor, že v prejednávanej veci okresný súd pri rozhodovaní o vine obvineného nepochybil, dokazovaním bolo nepochybne preukázané naplnenie zákonných znakov trestného činu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona v spojení s § 140 písm. b) Trestného zákona, pričom súd prvého stupňa pri ustálení právnej kvalifikácie žalovaného skutku vychádzal z obsahu svedeckých výpovedí a v neposlednom rade aj zo záverov znaleckého dokazovania, ktoré preukazujú konanie obvineného z

osobitného motívu, teda pomsty, vzhľadom na predchádzajúce urážky národného cítienia obvineného zo strany poškodeného a rovnako aj charakter zavinenia vo forme úmyselného konania. Nebolo taktiež, podľa názoru prokurátorky, zistené porušenie práva obvineného na obhajobu, ani práva na pribratie tlmočníka, a to ani v prípravnom konaní, čomu nasvedčuje skutočnosť, že obžaloba podaná na obvineného bola príslušným okresným súdom prijatá, v konaní pred súdom prvého stupňa bola na hlavnom pojednávaní prítomná tlmočnica, ktorá bola pribratá aj do odvolacieho konania, avšak jej služby nebolo potrebné využiť, pretože obvinený sa vzdal práva účasti na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní prokurátorky. V danej veci, podľa názoru prokurátorky, nepochybil ani odvolací súd, ktorý rozhodol o výmere trestu uloženého obvinenému, zákonne, dôvodne a spravodlivo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a zistil taktiež, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že vyššie uvedené dovolanie je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, pretože obvinený pred podaním dovolania nevyužil svoje zákonné právo podať odvolanie (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Z predloženého spisu je zrejmé, že obvinený na hlavnom pojednávaní vykonávanom okresným súdom 20. júna 2016 po vyhlásení v úvode označeného odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa, sa práva podať odvolanie vzdal. A následne potom odvolanie ani nepodal.

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku obvineným je popri inom viazané aj na povinnosť riadneho využitia opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), pričom obvinený T. F. sa v základnom konaní práva podať opravný prostriedok, teda odvolanie, vzdal. Za daných okolností sa potom obvinený nemôže účinne domáhať ochrany svojich práv podaním dovolania, pretože v základnom trestnom konaní rezignoval na tie svoje práva, z ktorých jeho oprávnenie podať dovolanie vychádza.

Pokiaľ obvinený v tejto súvislosti namietal, že ustanovenie § 372 ods. 1 Trestného poriadku v jeho prípade podaniu dovolania nebráni, pretože proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie prokurátor, pričom krajský súd zmenil napadnutý rozsudok v jeho neprospech, k tomu je potrebné uviesť, že zmyslom citovaného ustanovenia (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) je poskytnúť opravný prostriedok oprávnenej osobe, ktorá bola s rozhodnutím súdu spokojná, preto ani odvolanie nepodala a rozsudok bol v jej neprospech zmenený v dôsledku odvolania protistrany, čo však nie je prípad prejednávanej veci. Prokurátor totiž v dotknutej trestnej veci podal odvolanie len čo do výroku o treste a len výrok o treste bol krajským súdom v neprospech obvineného zmenený, pričom obvinený v podanom dovolaní evidentne

tento výrok nenapáda (prítom práve v tomto smere by s ohľadom na ustanovenie § 372 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie podať mohol), ale evidentne napáda výrok o vine, s ktorým bol v pôvodnom konaní spokojný, vzdal sa práva podať voči nemu odvolanie, odvolanie nepodal, teda na toto právo rezignoval a tento výrok napriek odvolaniu prokurátora zostal nezmenený a rozsudkom krajského súdu nedotknutý. Za takejto situácie potom nie je dôvod obvinenému poskytovať ďalší opravný prostriedok (s rozhodnutím súdu bol spokojný), pričom opačný výklad citovaného ustanovenia (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) by bol v rozpore s jeho vyššie uvedeným zmyslom a účelom.

Je teda zrejmé, že v posudzovanom prípade bolo dovolanie podané proti rozsudku okresného súdu bez toho, aby obvinený predtým využil svoje právo podať proti nemu odvolanie, a preto dovolací súd podané dovolanie na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci, podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol.

Navyše úspešnému použitiu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. c), písm. g) Trestného poriadku bráni aj ustanovenie § 371 ods. 4, veta prvá, Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Dôvody podraditeľné pod tieto dovolacie dôvody boli obvinenému nepochybne známe už v pôvodnom konaní, napriek tomu ich najneskôr v odvolacom konaní nenamietal, keďže odvolanie ani nepodal a pokiaľ obvinený namietal, že mu v prípravnom konaní nebol poskytnutý tlmočník, k tomu sa žiada ešte uviesť, že obvinený po jeho zadržaní počas výsluchu 16. novembra 2014 uviedol a svojím podpisom potvrdil, že ovláda slovom a písmom slovenský jazyk a nežiada o prirátie tlmočníka alebo prekladateľa, pričom v konaní pred súdom, kedy mohol svoje práva v plnom rozsahu realizovať a brániť, tlmočníka mal.

Napokon len pre úplnosť najvyšší súd dodáva vo vzťahu k námietkam obvineného ohľadom nemožnosti prístupu k právnym predpisom v ústave na výkon trestu odňatia slobody, že najvyšší súd nemá kompetenciu spomínanému ústavu doplniť jeho knižnice nariadiť, navyše obvineným spomínané rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky ani nie je na prejednávaný prípad použiteľné, keďže dotknuté rozhodnutie sa týka obvineného vo výkone väzby, kedy je potrebné spravidla urýchlene, vo veľmi krátkych lehotách reagovať na rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní a súdov, a preto nie je ani reálne, aby právne predpisy obvinenému zabezpečoval obhajca, prítom dotknutý obvinený sa dožadoval, aby ústav na výkon väzby knižnicu doplnil, čo ústav neurobil. V prejednáwanej veci mal obvinený lehotu troch rokov na podanie dovolania, čo je podľa názoru najvyššieho súdu lehota dostatočná na adekvátnu prípravu dovolania aj v sťažených podmienkach ústavu na výkon trestu (ďalej len „ústav“), naviac keď obvinený je v dovolacom konaní povinne zastúpený obhajcom, ktorý mu môže v tomto smere poskytnúť adekvátnu pomoc, a to aj zabezpečením potrebných právnych predpisov. Okrem toho obvinený v prejednáwanej veci sa ani nedomáhal, aby ústav, podľa jeho názoru, nevyhovujúcu knižnicu doplnil.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.